

AMERIKAN- ARAR LIVA STYTTTRI

Amerikanarar liva yvirhøvur styttri enn fólk í øðrum londum í Vesturheiminum. Í meðal liva amerikanskir menn 75 ár ella hált annað ár styttri enn menn í Bretlandi og trý ár styttri enn menninir í Avstralia. Hjá kvinnunum er myndin tann sama, Amerikanskar kvinnur liva í meðal 81 ár ella trý ár styttri enn kvinnurnar í Avstralia.

BBC veit at siga, at meðallivaldurin hjá amerikanarum er hækkaður tey seinnu árin, men ikki líka skjótt sum í øðrum londum í Vesturheiminum. Roykingin er ein orsök. Hagtølini vísa, at royking er orsök til fimmta hvørt deyðafall í USA, og at sætti hvør amerikanari doyir av ov høgum blóðtrýsri, sum í flestu førum kemst av, at fólk eta alt ov nógv salt.

Ovurfiti er eisini ein stórus heilsutrupulleiki í USA. Triði hvør amerikanari líður av ovurfiti, og tað er trýggjar ferðir meiri enn í eitt nú Japan, sigur BBC.

NOREG SKAL SELJA MEIRI VÁPÐ

Á altjóða pallinum er Noreg kent fyri sítt arbeiði at royna semju ímillum stríðandi bólkar í nógvum londum kring heimin. Men samstundis er Noreg eitt land, sum framleiðir og útflytur vápn og lóður, og nú hevur landið sett sær fyrri at økja júst hendan útflutningin. Orsøkin er, at ES hevur samtykt nýggjar reglur um vápnainnflutning, og broytingarnar geva Noregi nýggjar møguleikar á einum marknaði, sum keypir fyri millum 250 og 300 milliardir krónur um árið, skrivur Aftenposten.

Tær nýggju reglurnar gera, at lond uttan fyri ES fáa betri møguleikar at selja londum í samveldinum vápn. Men teir norsku myndugleikarnir kenna seg ikki heilt tryggjar. Teir bera ótta fyri, at tey stóru ES-londini fara at verja sín egna vápnafnað ímóti kapping uttaneftir, soleiðis sum tey hava gjørt, og teir vísa á munin millum Noreg og Frakland. Meðan Noreg keypir 60 prosent av allari herútgerðini úr øðrum londum, keypir Frakland at kalla bara frá síum egna vápnafnaði.

MYNDATØKA / VIÐGERÐ: KATRIN SVABO BECH

Føroyskur stuttfilmur fær altjóða rós

Rannvá Káradóttir og Marianna Mørkøre, sum serliga arbeiða við stuttfilmsum, hava av álvara fingið vind í seglini. Filmurin »Magma«, sum varð upptikin í Føroyum í fjør, er við á hópatali filmsfestivalum. Hann er eisini úttikin til fleiri stuttfilmskappingar.

Eydna Skaale

Tað gongur sum eftir ánni hjá Mariannu Mørkøre og Rannvá Káradóttir, sum saman kalla seg Rammatik. Tær hava veruliga gjørt vart við seg, eftir at tær fóru at royna seg innan eksperimenterandi stuttfilm. Tær hava longu gjørt fleiri filmar ella installatiónir, har tær sameina dans, forvitnisligar búnar og føroysku náttúruna við einum super 8 kykmyndatóli.

Í fjørsummar gjørdur tær ein stuttfilm, Magma, sum varð upptikin í Fø-

oyum og sum skuldi vera tann fyrsti í eini røð av átta.

Í vár kom so tann næsti í røðini, nevndur Amohr. Har var bert ein leikari við, í mun til Magma, sum hevði eina rúgvu av føroyskum leikarum og statistum.

Nógv umbiðin

Síðani Magma kom út fyri einum knøppum ári síðani, hevur hann verið við á nógvum festivalum - og hann verður framvegis umbiðin at koma við á fleiri filmsfestivalar. Hann hevur

fingið bæði mong og góð ummæli, og nú er hann eisini úttikin at vera við í fleiri stuttfilmskappingum. Millum annað Nordisk Panorama, sum er tann norðurlandska filmskappingin, hildin í Árhús. Har er Magma millum teir 33 filmarnar, sum eru valdir út av 600 innsendum filmum.

Hann skal eisini vera við í kappingini á Artfilmfest, sum er ein slovakisk filmskapping, í Film- og Videofestivalinum, sum er í Athen, í kappingini Explora Competition, sum er ein av kappingunum á einum sponskum filmsfestivali og í Flatpack Festivalinum, sum er í Birmingham, bara fyri at nevna nakrar.

Tá upptøkurnar til Magma vórðu gjørdar, segði Marianna Mørkøre soleiðis við Sosialin:

– Tað, sum vit miðja ímóti er, at

Tað, sum vit miðja ímóti er, at Magma skal verða vístur á teimum góðu festivalunum

Magma skal verða vístur á teimum góðu festivalunum. Megna vit tað, kemur restin helst av sær sjálvum.

Í dag kunnu vit staðfesta, at hetta málið er nátt.

Nýggjar upptøkur

Ætlanin er, at tær báðar Rannvá og Marianna koma aftur til Føroya í august. Tá skal triðji stuttfilmurin í røðini gerast, og tær fara tí aftur at hava upptøkuroyndir, venjingar og filmingar í allan august mánað.

Meiri verður helst at frætta um upptøkuroyndirnar seinni.